
FOLKETINGET

Europaudvalget, Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 6. september 2016

Forslaget om ændring af EU's forordning om gasforsyningsikkerhed

Kommissionen fremlagde den 16. februar 2016 sin pakke om energiforsyningsikkerhed. Pakken indeholder bl.a. forslaget om en ændring af forordningen om gasforsyningsikkerhed,¹ der er udvalgt af Europaudvalget for at undersøge, om den overholder nærhedsprincippet.

Under præsentationen af pakken, der er en del af EU's Energiunion, gav næstformand i Kommissionen Maroš Šefčovič udtryk for, at EU stadig befinder sig i en usikker situation, når det drejer sig om afhængigheden af gasimport. EU måtte i 2014 ifølge Kommissionen for tiende år i træk importere mere end halvdelen af sit samlede energiforbrug.

Hvad består Kommissionens pakke af?

Pakken om energiforsyningsikkerhed består af en række initiativer. Ud over forslaget til ændring af forordningen om gasforsyningsikkerhed, som er fokus i denne note, indeholder pakken en afgørelse om mellemstatslige aftaler om energi og en strategi for flydende naturgas (LNG) og gaslagre. Kommissionen præsenterede desuden en strategi for opvarmning og køling af bygninger og industrianlæg, som repræsenterer en stor del af EU's energiforbrug.

¹ Jf. KOM(2016)0052.

Forordningen om gasforsyningssikkerhed

Kommissionen vil med forordningsforslaget om gasforsyningssikkerhed sikre, at alle medlemsstaterne tager bedre hånd om det potentielle problem og konsekvenserne ved manglen på gas som energikilde.

Forordningsforslaget skal gennemføre de forslag, der allerede er fremlagt i strategien for Energiunionen² og i energisikkerhedsstrategien.³ Samtidig hænger forslaget sammen med EU's transeuropæiske energinet (TEN-E), der er et støtteprogram til fremme af energiforsyningsinfrastruktur.

Kommissionen understreger, at der 5 år efter vedtagelsen af den oprindelige forordning om gasforsyningssikkerhed⁴ stadig er risiko for gasmangel i dele af EU. Det skyldes bl.a. spændingerne mellem EU's medlemslande og Ukraine på den ene side og Rusland på den anden.

Gas er en væsentlig del af EU's samlede energimiks, og energiformen vil ifølge Kommissionen fortsat spille en rolle, selvom EU gradvis forsøger at omstille sig til en lavemissionsøkonomi, som en del af de overordnede klima- og energipolitiske målsætninger. EU's afhængighed af gasleverancer fra Rusland er især problematisk i tilfælde, hvor gasforsyningen af politiske årsager afbrydes.

Dette problem vil Kommissionen imødegå med forslaget til den ændrede forordning, hvor hovedelementer bliver gennemgået nedenfor. Der henvises desuden til regeringens grund- og nærhedsnotat af 7. marts 2016 om revisionen af gasforsyningssikkerhedsforordningen.⁵

Solidaritetsprincippet og styrket regionalt samarbejde

Kommissionen vil fremme en mere koordineret regional tilgang, der skal sikre den generelle forsyningssikkerhed blandt EU's medlemslande. Derfor foreslår Kommissionen at indføre et såkaldt *solidaritetsprincip*. Formålet er at sikre den basale energiforsyning mellem nabolande, hvis der opstår en alvorlig energiforsyningskrise.

Med forslaget vil EU's medlemslande som en sidste udvej forpligte sig til at stille energi til rådighed til husstande og væsentlige samfundsområder, f.eks. sundhedssektoren eller fjernvarmeanlæg, hvis der opstår nødstilfælde. Dette

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Den Europæiske Investeringsbank, KOM(2015)0080

³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet, KOM(2014)0330.

⁴ Jf. forordning (EU) nr. 994/2010.

⁵ Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet (2016): *Grund- og nærhedsnotat om revision af gasforsyningssikkerhedsforordningen*, KOM (2016) 0052, bilag 1.

kan i yderste konsekvens ramme såkaldte *ikke-beskyttede kunder*, hvilket typisk vil være private kunder og virksomheder.⁶ Hvis et medlemsland ikke kan opretholde forsyningen og erklærer, at der er tale om en nødsituation, kan det betyde, at der skal frigøres gasmængder fra et andet medlemsland, som landet i nød deler grænse med.

I forlængelse af dette vil Kommissionen oprette *9 regioner*, hvor målet er en klarere definition af risici og dertilhørende nødplaner. Kommissionen foreslår, at Danmark sammen med Sverige skal udgøre en samlet region.

Større gennemsigtighed for kontrakter

Samtidig vil Kommissionen fremme *gennemsigtigheden* på gasmarkedet. Det skal konkret ske ved at give øget indblik, når der indgås mellemstatslige kontrakter ved køb og salg af gas. Dette gælder kontrakter, der har relevans for forsyningssikkerheden.

Kommissionen ønsker automatisk at blive *notificeret* om indholdet af disse kontrakter, hvis de har en varighed på mere end 1 år, og hvis kontrakten mellem en leverandør og en køber dækker 40 pct. af markedet eller mere i en enkelt medlemsstat.

Kommissionen vil sikre, at mellemstatslige aftaler, som indgås af medlemsstaterne med lande uden for EU, og som kan påvirke gasforsyningssikkerheden i EU, bliver mere gennemsigtige og overholder EU-lovgivningen fuldt ud, inden aftalerne forhandles og underskrives. Samtidig lægger Kommissionen op til, at de nationale energimyndigheder orienteres parallelt med Kommissionen. Medlemsstaterne skal tage hensyn til udtalelsen fra Kommissionens, inden en aftale underskrives.⁷

Ingen fælles indkøbsmekanisme

Da forslaget om EU's Energiunion blev præsenteret i februar 2015, barslede Kommissionen med idéen om en fælles, central indkøbsmekanisme af gas. Den oprindelige idé var at styrke EU's samlede mandat i forhandlingssituationer med monopollignende tilstande. Dette forslag er neddrolet i det aktuelle forordningsforslag, hvor der nu alene er tale om en *frivillig mulighed*.

⁶ Definitionen af beskyttede kunder i den oprindelige forordning fastholdes. Det betyder, at små og mellemstore virksomheder kan betragtes som beskyttede kunder, hvis en medlemsstat ønsker dette.

⁷ Hvis energivirksomheden ikke overholder meddelelsespligten, kan Kommissionen anlægge traktatbrudssøgsmål mod den medlemsstat, hvis energimyndigheder har beføjelsen til at modtage eller anmode om kontrakten.

Yderligere oplysninger om gasforsynings sikkerhed

Kommissionen har i 2014 udarbejdet en evalueringsrapport,⁸ der vurderer den generelle tilstand for forsynings sikkerheden i EU. Rapporten giver en detaljeret vurdering af instrumenterne i forordningen om gasforsynings sikkerhed og mulige forbedringer af den fremtidige situation, herunder hvordan beredskabet kan forbedres.

Kommissionen konkluderer, at EU stadig er sårbar på det forsyningspolitiske område. Kommissionens såkaldte stresstest fra sommeren 2014 viste også, at EU fortsat vil være sårbar over for store afbrydelser i gasforsyningen. Der henvises til rapporten for en mere detaljeret gennemgang af situationen på gasmarkedet.

Afhængigheden af gasimport blandt EU's medlemslande

Naturgas repræsenterede i 2013 omkring 25 pct. af EU's samlede energiforbrug. Dette forbrug forventes at være relativt stabilt de kommende år, selv om tendensen er faldende for den samlede gasproduktion i EU.⁹

I 2013 importerede EU 65 pct. af det samlede gasforbrug. Omkring 39 pct. af den importerede gas blev importeret fra Rusland, 30 pct. fra Norge, mens 13 pct. kom fra Algeriet. De største gasproducenter i EU var Holland, som stod for 47 pct. af den samlede gasproduktion i EU, mens Storbritannien stod for 25 pct. efterfulgt af Tyskland og Rumænien med henholdsvis 6,7 og 6,5 pct.

Ifølge Eurostat-data fra 2014 var alene Danmark og Holland *neteksportører* af gas. Mens Malta og Cypern i 2014 ingen gasimport havde, var Rumænien og Kroatien blandt importørerne de *mindst* afhængige lande med en importandel af deres nationale forbrug af gas på henholdsvis 5 og 28,6 pct. Samtlige andre EU-medlemsstater havde alle en importandel på over 70 pct. af deres nationale gasforbrug.¹⁰

Overholder pakken nærhedsprincippet?

Europaudvalget har som nævnt udvalgt forslaget til forordning om gasforsynings sikkerhed fra Kommissionens arbejdsprogram for 2016 med henblik på at undersøge, om den overholder nærhedsprincippet.

⁸ Kommissionen (2014): *Report on the implementation of Regulation (EU) 994/2010 and its contribution to solidarity and preparedness for gas disruptions in the EU.*

⁹ Kommissionen (2016): *European Commission - Fact Sheet - Security of gas supply regulation,*

¹⁰ Ibid.

Folketinget har i alt 8 uger til at behandle pakken, fra det foreligger i alle sprogversioner. Det betyder, at Folketinget skal have afsluttet sit nærhedstjek **senest den 27. april 2016**. Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget skal gerne komme med sin indstilling til Europaudvalget senest **den 6. april 2016**.

Regeringen har 3 uger, fra forordningsforslaget foreligger i en dansk sprogversion, til at udarbejde et grund- og nærhedsnotat. Regeringen bemærker i grund- og nærhedsnotat af 7. marts 2016 om gasforsynings sikkerhedsforordningen, at man deler Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt. Det skyldes ifølge regeringen, at man samlet set kan øge forsynings sikkerheden gennem styrket EU-koordinering.

Folketinget har også mulighed for over for Kommissionen – både inden for som efter 8-ugers fristen for nærhedskontrollen – at komme med bemærkninger til pakkens indhold. Det skal blot fremgå klart af Folketingets udtalelse, at bemærkningerne knytter sig til forslagets indhold og ikke til nærhedsprincippet.

Med venlig hilsen

Christian Willer
(5526)